

# ДОКЛАД

## за приетите становища на Съвета за развитие на гражданското общество

юли 2025 - август 2026 г.

### 1. Правомощия на СРГО във връзка с приемането на становища

Съветът за развитие на гражданското общество (СРГО) е създаден на основание чл. 4, ал. 3 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел (ЗЮЛНЦ) като консултативен орган към Министерския съвет. Съветът се състои от 14 членове – юридически лица с нестопанск, и председател заместник министър-председател, който не участва в гласуванията.

Настоящият доклад отразява дейностите на СРГО във връзка с изпълнение на правомощието по чл. 4, ал. 4, т. 1 от ЗЮЛНЦ – даването на становища по всички проекти на нормативни актове, стратегии, програми и планове, които се отнасят до дейността на гражданските организации.

### 2. Обобщени данни

СРГО е приело на свое заседание на 11 септември 2025 г. **Правила за подготовка на становища по проекти на нормативни актове и стратегически документи.** Съгласно правилата изготвянето на становища се координира и ръководи от нарочна работна група състояща се от членовете на СРГО – Фондация „Български център за нестопанско право“ (председател), Сдружение „Български хелзински комитет“, Фондация „За нашите деца“, Фондация „Заедно в час“, Фондация „Карин дом“, Сдружение „Национален младежки Форум“, Сдружение „Форум гражданско участие.“ СРГО приема становища неprisъствено в рамките на съгласувателна процедура предвидена в правилата и на свои заседания.

За периода юли 2025 г. – август 2026 г. СРГО е приел общо 11 становища по проекти на закони, наредби и решения, засягащи дейността на гражданските организации.

### 3. Списък на приетите становища

#### 1. Законопроект за изменение и допълнение на Наказателния кодекс

*Внесен на 07.10.2025 г., № 51-554-01-178 · адресат: Народно събрание*

СРГО изразява несъгласие с предложението за нов наказателен състав за разпространение на информация за личния живот. Съветът приема текста за противоконституционен, прекомерно широк и създаващ „смразяващ ефект“ върху журналистиката и гражданския контрол. Според СРГО предложението създава риск от SLAPP дела и неоправдано

разширяване на случаите на използване на специални разузнавателни средства. Препоръчва оттегляне на законопроекта.

Законопроектът е оттеглен в следствие от вносителите.

## **2. Предложение за изменение на Закона за предучилищното и училищното образование (чл. 348, ал. 1, т. 3) — второ четене**

*Внесено на 04.11.2025 г., вх. № 51-554-04-321 · адресат: Комисия по образование и наука, 51 НС*

СРГО се противопоставя на предложението за санкциониране на организации с чуждестранна регистрация или преобладаващо чуждестранно финансиране, провеждащи обучения и изследвания с деца и ученици. Съветът определя мярката като дискриминационна, противоречаща на свободата на сдружаване и на правото на ЕС (чл. 56 и чл. 63 ДФЕС), и призовава Комисията да отхвърли предложението.

Законопроектът не е приет в рамките на 51-то НС.

## **3. Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1/10.06.2022 г. за финансиране на проекти по национални програми за младежта**

*Адресат: министър на младежта и спорта*

СРГО изразява цялостно отрицателно становище по всичките четири предложени промени: смяна на реда за приемане на програмата по чл. 10а от Закона за хазарта, включване на ЦОИДУЕМ като допустим бенефициент без финансова обосновка, отпадане на възможността за партньорства и съкращаване на срока за отстраняване на нередовности от 7 на 3 дни. Препоръчва Министерският съвет да отхвърли проекта на наредбата.

## **4. Проект на решение за създаване на Временна комисия за установяване на факти и обстоятелства относно дейността на Джордж Сорос и Александър Сорос и техните фондации на територията на Република България, финансиращи български физически и юридически лица и неправителствени организации, както и установяване на свързаността им с политически партии, магистрати, образователни институции, медии, бизнес структури и органи на държавна власт ("Антисорос комисия")**

*Сигнатура 51-554-02-279 · адресат: Народно събрание*

СРГО призовава Народното събрание да приеме решение за закриване на временната комисия и да насочи вниманието си към разкриваните от гражданските организации, активисти и медии злоупотреби с публични средства.

Комисията не провежда заседания в рамките на 51-то НС.

## **5. Общо становище по три законопроекта за изменение и допълнение на Закона за юридическите лица с нестопанска цел (наименования на ЮЛНЦ)**

*Законопроекти № 51-654-01-27 (Възраждане), № 51-654-01-25 (ИТН) и № 51-654-01-28 (ППДБ) · адресат: Народно събрание*

СРГО изразява несъгласие и с трите законопроекта, въвеждащи допълнителни ограничения върху наименованията на ЮЛНЦ. Съветът ги приема за ненужни с оглед на действащата уредба и непропорционални, а предложението на ИТН за забрана на дейности, припокриващи се с държавни функции - за противоконституционно предвид практиката на Конституционния съд. Призовава за отхвърляне и на трите законопроекта на първо четене.

Законопроектите не са приети от 51-то НС.

#### **6. Законопроект за изменение и допълнение на Закона за защита на потребителите (представителни иски)**

*Сигнатура 51-502-01-42 · адресат: Народно събрание*

Становището засяга реда за включване на организации в списъка на „квалифицирани организации“, овластени да предявяват представителни иски. СРГО възразява срещу немотивираното предложението Комисията за защита на потребителите автоматично да получи статут на квалифицирана организация и настоява текстът да отпадне, както и предлага изискването за представяне на нарочен годишен доклад от квалифицираните организации да се замени със служебна проверка от министъра, съгласно принципа за еднократно събиране на данни по Закона за електронното управление.

#### **7. Проект на Закон за противодействие на корупцията сред лица, заемащи публични длъжности**

*Дата на становището: 08.04.2026 г. · адресат: министър*

СРГО изразява принципна подкрепа за законопроекта, включително и за въвеждането на ограничения след изтичане на публичен мандат и на обхващането на ЮЛНЦ в разпоредбите срещу конфликт на интереси. Съветът обаче настоява дефиницията за „контролиране на юридическо лице“ (§ 2, т. 1, буква „г“ от ДР) да бъде прецизирана, тъй като в сегашния си вид създава риск от произволно тълкуване спрямо легитимни граждански организации, и възразява срещу съкратения 14-дневен срок за обществена консултация.

#### **8. Закон за прозрачност при представителство на интереси**

*адресат: Министър на правосъдието*

Становището е по вече приет закон. СРГО настоява за равнопоставеност между различните видове ЮЛНЦ като счита, че следва да бъдат предприети необходимите мерки за осигуряване на отдалечен, публичен, свободен и безплатен достъп през единен портал до регистрите за работодателски и синдикални организации подържани от отделните окръжни съдилища както и на регистъра на вероизповеданията подържан от Софийски градски съд. СРГО също така препоръчва да се въведе задължение тези субекти да изготвят годишни

доклади за дейността, които да бъдат обявявани по партидите на юридическите лица в съответните регистри. СРГО също така счита, че Законът за прозрачност при представителство на интереси бе приет в процедура, която противоречи на добрите законодателни практики гарантиращи ефективно гражданско участие.

#### **9. Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за корпоративното подоходно облагане (данъчни облекчения за дарения в полза на спорта)**

*Портал за обществени консултации, № 12258-К, 02.04.2026 г. · вносител: Министерство на финансите*

СРГО заявява несъгласие с разширяването на данъчните облекчения изборително в полза на спортни организации. Съветът посочва риск от нарушаване на конституционния принцип на равнопоставеност (чл. 6 и чл. 60 от Конституцията), възможна нерегламентирана държавна помощ по чл. 107 ДФЕС и липса на мотиви и оценка на въздействието съгласно Закона за нормативните актове. Настоява за цялостно преразглеждане на законопроекта.

#### **10. Проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на национални програми за развитие на образованието за 2026 г.**

*Адресат: министър на образованието и науката*

СРГО приветства инвестициите в националните програми, но отбелязва съществен пропуск — нито една от 24-те програми не допуска ЮЛНЦ с опит в образованието като допустими партньори по изпълнението. Съветът препоръчва на МОН да предостави възможност за партньорство с експертни граждански организации, посочвайки конкретни програми, по които тяхното участие би подпомогнало постигането на целите.

#### **11. Позиция относно приемането на законопроект за насърчаване на доброволчеството**

*Адресат: народни представители, 52-ро Народно събрание*

СРГО отправя призив към новоизбраното 52-ро Народно събрание да внесе законопроект за насърчаване на доброволчеството, основан на обединения законопроект от предходния парламент, като припомня над дългогодишните застъпнически усилия на гражданския сектор за приемане на този закон и постигнатия широк консенсус по основните въпроси на уредбата.